

Na koncu tega sestavka še pristavimo, de so semtertje nekteri kmetovavci vsak krompirjev kosčik, ki so ga sadili, v staro volnato cunico zavili, tako zavitiga v zemljo položili in krompirja pridelali, de je bilo kaj! Za celo njivo bi sicer mogli silno veliko volnatih cunj imeti — na kakim kosčiku njive se pa ta reč vunder zamore poskusiti.
(Dalje sledi.)

Kratka razlaga nove c. k. postave zastran odkupovanja od tlák in desetín.

Desiravno je bilo že po dozdajnih postavah pripušeno, od tlák in desetín se odkupovati, so vender naš presvitli in milostljivi Cesar po sklepu od 14. Grudna 1846. leta ukazali novo postavo vpeljati, po kateri je to odkupovanje polajšano. Ta postava je v pretečenim mescu že na znanje dana bila od c. k. deželskih poglavarstev; mi bomo tedej tukej le ob kratkim poglavitniši reči povédali, ktere so slehernimu kmetovavcu vediti potrebne.

Nar poprej moramo opomniti, de po ti novi postavi ni nikakor tláka in desetína overžena, ampak le odkupovanje od tlák in desetín je polajšano. Pa tudi odkupovanje ni zapovedano, ampak le na prosto voljo dano gruntному ali desetínskemu gospodu in pa podložniku; torej se k temu ne gospod in tudi podložnik ne moreta siliti.

Perpušeno je, de kmet odkupi tláko, ki jo je dolžán delati svoji gruntному gosposki z rokami ali z vožnjo, — in perpušeno je, de kmet odkupi desetíno, ki jo je dolžán odrajtovati svojimu desetniku. To odkupljenje je pa prostovoljno, to je, podložnik se ne more siliti, de bise mogel od tláke in desetín odkupiti, pa tudi gruntne in desetínske gosposke ne morejo biti persiljene, za to ali uno ceno svoje pravice prodati.

To odkupovanje se zamore storiti takó:

1) Podložnik plača v denarjih svojimu gruntному ali desetínskemu gospodu toliko, za kolikor sta tláko ali desetíno med seboj prostovoljno vcenila (šacala). Po odrajtvilu tega denarja je podložnik na vékomej odkupljen od te tláke ali desetíne. —

2) Podložnik, ki ima zadósti rodovitne zemlje, zamore namesto denarja tudi en kos svojiga zemljiša — to je svojih njiv, travnikov, gojzdov (borštov) i. t. d. gruntному ali desetínskemu gospodu v last dati. Za méro odločenih zemljiš se morata pa med seboj zastopiti. Po izročenji tega zemljiša gruntному ali desetínskemu gospodu, je podložnik tláke ali desetíne odvezan ali prôst; gosposke pa morajo vse cesarske štibre in davke od tih dobljenih zemljiš prevzeti. Take pogodbe pa zamorejo le storiti kmetovavci, kterim po odločenji imenovanih zemljiš še toliko grunta ostane, de se njih kmetijstvo v dobrem stanu obderži. —

3) Podložnik se zamore znebiti tláke ali desetíne tudi takó, de se kaki pravici odpové, ki jo ima do svoje gruntne ali desetínske gosposke. Nekteri podložniki imajo namreč pravico, na pašnikih svojih gosposk živino pasti, ali pa v gojzdih toliko lesá posekovati, kolikor ga jim je za domačo kurjavo ali pa za pohišva potreba; tode vselej se imajo pri gosposki oglasiti in za odkazovanje lesá v borštu prositi. Takim pravicam se zamorejo podložniki odpovédati, in takó postanejo, če tudi gosposka v to pervoli, prosti tlák ali desetín, gosposke pa so potem tudi odvezane svojih dolžnost. Tode se imajo med seboj za ceno tih pravic zastopiti.

4) Podložnik zamore tudi tláko in desetíno z drugimi deli ali odrajtville nadomestiti, to je, de gruntni ali desetínski gosposki namest tláke ali desetíne kake druge déla ali letne odrajtville opravlja. Za lastnosti in priméro takih del ali odrajtvil se mora podlož-

nik z gosposko zastopiti. Letne odrajtville se večidel v denarjih opravljajo in imajo z navadnimi obrésti ali čimži enake lastnosti. Takšno odkupljenje se kaže pripravnó podložnikom, ki nimajo zadosti gotovine za plačila. V tih zadevkih se naredí kup ali cena tláke in desetíne, se storí pisana pogodba, ktera ima veljavo dolžniga pisma, in podložnik se zavéze od tega kupa gosposki odrajtovati oblétno obrést (čimž) v denarjih, takó, kakor se odrajtuje od drugih dolgov. De se pa taka zavéza s posestvam podložnika združi, se to pismo na zemljiše tlačana ali desetínca vpiše ali intabulira in ima pervo pravico pred vsimi drugimi dolgovi, ako so bili ravno že pred intabulirani. To pravico perve stopnje v gruntnih bukvah zadobijo pa tudi denarji (kapital), ki so za splačevanje tláke ali desetín od kot drugod sposojeni in gruntni ali desetínski gosposki odrajtani bili.

(Konec sledi.)

Zboljšanje kmetijstva v poslednjih 70 letih.

De se je kmetijstvo v poslednjih 70 letih veliko poboljšalo, je óčitno kot beli dan. To bi se pa ne bilo zgodilo, ko bi se bili kmetovavci le stariga deržali in ko bi bili sinovi le to delali, kar so njih óčetje znali.

Štiri velike in óčitne stopnje, ktere so kmetovavci v poslednjih 70 letih v kmetijstvu naprej storili, so tele:

perva, de so začeli okoli 1770. leta pogostama deteljo sejati in živino v hlevih rediti;

druga, de so jeli korún (krompir) saditi;

tretja, de so jeli setev žit in družih sadežev umno verstiti in primerno premenovati;

četerta pa, de so jeli za pomnoženje gnojá bolj skerbeti, senožeti močiti in za rejo lepši govedine poganjati se.

Nar véči zasluge za povzdigo nemškiga — po tem pa tudi našiga — kmetijstva ima slavni Têr (Thaer), ki je bil iz perviga zdravnik, po tem pa se je kmetijstva poprijel in v tem takó visoko stopnjo dosegel, de ga sploh le „óčeta nemškiga kmetijstva“ imenujejo, in de mu bodo sedaj v Lipnici na Nemškim krasen spominik napravili, kterimu je tudi veliko slovenskih kmetovavcov pripomoglo.

Pijančevanje — huda človeška kuga.

(Dalje.)

Z žalostjo vidimo práv pogostama, de stariši že svoje male ótroke v kerčme jemljejo in jih takó že od malih nog pijančevati vadijo — in v ti hudi razvadi je tretji vzrok, de se pregreha pijanosti zmirej bolj razširjuje. Komej je začel fant hlače nositi, že sedí s svojim ljubeznjivim óčetam v kerčmi pri bokalu; žena pride z mlado hčerko ponoči po možá, in kér pijanca ni nikakor domú spraviti, obsedí tudi mlado deklê v kerčmi, in takó so otroci z óčmi in ušesi priče hudobíj, ki se tolikrat po gostivnicah godé. Iz tacih otrók — Bogú naj bo potoženo! — bodo enkrat še hudobniši óčetje in matere, kakor so njih malopridni stariši bili. O žlahtna zalega prihodnjiga rodú!

Četerti vzrok, de je čezdalje več pijancov, je sedanja niska cena žganja. Zares velika velika dobrota nam je krompir — pa je tudi velika nesreča za človeški rod. Vsak berač se že zdaj lahko v kerčmo vsede, in se za 4 krajcarje krompirjevca napije, de ga komej baše!

Peti vzrok je gerda navada, de pri vsaki kupčiji, pri vsaki menitvi, pogodbi i. t. d. mora „likof“ biti. Če bi ga takrat ne pili, mislijo, de ne bo sreče. Bokal za bokalam pride na mizo, in še le kadar je miza mo-